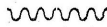

τὸ ἴδιον γούστον θὰ ἐμορφώναμεν. (μὴ λησμεῖτε δὲ ὅτι εἶμαι κι' ἐγὼ ἐπνανήσιος.)
 Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν θὰ ἐπίστευε κανεὶς, ἐνῶ εἰς ἓνα ξένον πιττεύουν ὅλοι. Καί ἡ
 πίστις εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ἂν δὲν σώζῃ, τοῦλάχιστον δὲν εἶνε περιττή...

Ὁλος ὑμέτερος

Γρηγ. Ξενόπουλος.

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟΣ

Ἐἶνα ἀπόγευμα, πρὸ ὀλίγων ἀκόμη χρόνων, ἐπῆγα στὸ σπίτι κἀποιοῦ συν-
 ἀδέλφου μου νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ. Τὸν εὗρήκα μόνο στὴν κάμαρά του, καθισμένο
 μπροστὰ στὸ γραφεῖό του—ἓνα γραφεῖο κοινό, γεμάτο ἀπὸ χαρτάκια τετράγωνα,
 γραμμένα καὶ ἀγραφα—μὲ τὴν πέννα στὸ χέρι καὶ μὲ τὸ μέτωπο μουσκευμένο
 στὸν ἰδρώτα.

—Κανένα ἄρθρο ; τὸν ἐρώτησα μὸλις ἐμπῆκα στὴν κάμαρά του.

—Ἄ, μ πᾶ ! μοῦ ἀποκρίθηκε γελαστός. Ἐτέλειωσα τὸ ἄρθρο μου καὶ τῶρα
 καταγίνομαι στὸ Λεξικό μου γιὰ νὰ ξεμουδιάσω !

—Στὸ Λεξικό σου !

—Βεβαίωτατα ! Δὲν στῶχω πῆ πῶς γράφω Λεξικό τῆς δημῶδους ;

—Γιὰ νὰ ξεμουδιάζῃς ;

—Ἔτσι φαίνεται ! Ὅταν κουράζωμαι ἀπὸ τὴν ἄλλη δουλειά, κι' ὅταν δὲν
 ἔχω κέφι νὰ διαβάσω, καταγίνομαι σ' αὐτό !...

Δυστυχῶς τὸ καπέλλο μου τὸ εἶχ' ἀφήσει στὸν πρόδομον καὶ κατὰ συνέπειαν
 δὲν εἶχα καπέλλο γιὰ νὰποκαλυφθῶ πρὸ τοῦ θυμασίου φίλου μου ὁ ἑποῖος συν-
 ἔτασσε λεξικό γιὰ νὰ ξεμουδιάζῃ !

Τὸ Λεξικό του ἐκεῖνο δὲν ἤξεύρω ἂν τὸ ἐτελείωσε ἢ ἂν τὸ ἐβαρέθηκε καὶ ἂν
 ἀνέλαβε νὰ σχολιάζῃ τὸν Πλάτωνα ἢ νὰ κρίνῃ τὸν Σαίξπηρ κατὰ τὰς ὥρας τῆς
 σχολῆς του.

Ἄν τὸ ἐτελείωνε ὁμοῦ, εἶμαι βεβαίωτατος πῶς θὰ εὕρισκεν ἀμέσως ἐκδότην
 νὰ τοῦ τὸ ἐκδώσῃ—ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Μαρασλή, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, φιλοξενεῖ κ'
 ἐνθαρρύνει παρόμοια ἔργα—καὶ θὰ εὕρισκε κριτικούς νὰ τὸν ἀνακηρύξουν ὡς τὸν δι'
 ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος Larousse τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Οἱ κριτικοὶ αὐτοί, ἐξ ἐμπνεύσεως κριτικοὶ πάντοτε, ἀκριβέστατα ἀντίγραφα
 τοῦ κ. Λεξικογράφου, οἱ ὅποιοι αὐξάνουν ἀναλόγως τῆς εἰς ἀριθμὸν καὶ σχῆμα
 αὐξήσεως τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἀποτελοῦν τὸν φιλολογικὸν περονόσπορον

ὁ ὁποῖος προσβάλλει ἀγρίως κάθε ἐργατικὴν εὐσυνείδητον καὶ δὲν τὴν ἀρίνει ν' ἀναπτυχθῆ καὶ νὰ ζήσῃ.

Ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν φιλολογικῶν κούτων φυτομυκήτων παίρνω ἕνα, τὸν ταπεινότερον ἀντιπρόσωπον, καὶ τὸν θέτω ὑπὸ τὸν μεγεθυντικὸν τοῦ μικροσκοπίου φηκόν.

Εἶνε ρεπόρτερ ὑπὸ δοκιμασίαν. Δηλαδή πηγαίνει στὴν Βουλὴν, ἐπισκέπτεται τὸν γραφεὶά κκενὸς Ἰπουργεῖου, παίρνει συνεντεύξεις μὲ τὸν θυρωρὸν τοῦ κ. Δηλιγιάννη, καὶ σχολιάζει, χρειὰς τυχήτης, τὴν Κιτρινήν Βίβλον τῆς Γαλλίας καὶ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ Ταξμπερλαίν. Ἀκόμη δὲν ἔχειροτονήθηκα ρεπόρτερ, συνεπὼς δὲν τοῦ ἐπατρέπη νὰ γράφῃ κύρια ἀρθρα καὶ νὰνκιμγύεται σὲ ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς.

Ὁ κύριος λοιπὸν κούτος, ὅπως ἐστὶ καὶ εὐρίσκαται, δὲν θὰ διατάσῃ νὰ κουρελιάτῃ τὸν Ἴψεν, ἀν τύχῃ καὶ περκαταθῆ κκενὸς ἀρχαῖα του εἰς τὰ ὑπείθρια θερινὰ θέατρα, δὲν τῶχει γιὰ τίποτα νὰ μορράτῃ περιφρονητικῶς; ἀν ἐκλύτῃ νὰ γίνεται λόγος περὶ Σολωμοῦ ἢ Ψυχέρη καὶ τὸ θεωρεῖ φυτικώτατον καὶ ἀπλούττατον νὰ ρήθῃ—εἶνε ἢ φράσις του κούτῃ—ρωπὴν δικακρυταίς κατὰ τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς ζηρκαίς; καὶ νὰ ὁμιλήτῃ—καὶ νὰ τὸ γράφῃ μάλιστα—ἀπγοητευτικώτατα περὶ τοῦ κκενοῦ ἀρόμου τὸν ὁποῖον ἐπῆρκεν τὰ γράμματα κατὰ τὰς ἡμέρας του καὶ περὰ τὰς προσπαθείας ποῦ κκατβάλλει νὰ τὰ ἐπικυρήσῃ στὴν κούθεικν ὁδόν.

Ἄν ἡξούρη καὶ δύο τρία κουτσογαλλικὴ, βλαστήματα! Δὲν σοῦ ἐπιτρέπει οὔτε τὸ στόμα σου νὰ ἀνοίξῃς. Ἄν ἔχῃ περὰτῃ καὶ ἀπὸ τὰς Εὐρώπας, ὅπως συμβαίνει κάποτε, ἀποραὶ καὶ ὁ ἴδιος πῶς τολμῆς ν' ἀκκενῆς ἐνώπιόν του.

Τὸ θέατρον, ἡ φιλολογία, ἡ ποίησις, αὶ τέχνη, αὶ ἐπιστήμη, ἡ πολιτεία, ἡ κοινωνία, τοῦ ἀνήκου. Εἶνε τὰ τσιφλίαια του καὶ εἰς κκενάν δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ τὰ κκατκατῆσῃ. Τὸ εἶδατε καὶ μὲ τὴν ἐκδοσιν τῆς «Κριτικῆς». Ὁ περκακκαφερθεὶς περονόσπορος γὰν ὑπαδέχθη ἢ διὰ περιφρονητικωτάτης σιωπῆς ἢ διὰ σκακκατικωτάτων χλακακκιδῶν.

— Ἡ «Κριτικὴ»!... μὴ χειρότερα! Στὸν τόπον ὅπου ὅλοι κκαίνομεν, βγαῖκακκν καὶ αὐτοὶ νὰ μορφώσουν εἰδικότητας!

Δὲν εἶδιστατε μάλιστα ὁ περονόσπορος νὰ χκακκακτηρίσῃ τὴν ἐκδοσιν τῆς «Κριτικῆς» καὶ ὡς ἀριστὴν.

Τὸ ἀκουσα μὲ τ' αὐτιά μου καὶ τὸν εἰδικιώτα. Ἀκριτικὴ εἶνε νὰ θίγῃ νὰ ὁμιλήτῃ κκενὸς καὶ νὰ ἐπιμέτῃ μάλιστα νὰ ἀκουσθῇ εἰς τόπον ὅπου μόνον ὁ περονόσπορος ὁμιλεῖ, μόνον ὁ περονόσπορος ἀκούεται καὶ δυστυχῶς μόνον ὁ περονόσπορος πιστεύεται.

Ἐπειρακκακκίθηκα ἐπανειλημμένως ἐπὶ τοῦ ἀκουτοῦ μου καὶ ἐσχημάτισα ἀλλό-

νηταν πεποιθήσιν. Ἐπίστευσα δὲ ὅτι ὁ περονόσπορος καὶ μόνον αὐτὸς πιστεύεται, ἀφοῦ τὸν ἐπίστευσα κ' ἐγώ.

Μόνον πρὸ τοῦ περονοσπόρου πείθομαι πῶς δὲν ἀξίζω τίποτα. Κ' ἐνῶ πρὸ ἄλλων καλλιτέρων μου, ἀναπνέω μὲ κάποιαν ἐλευθερίαν καὶ φαντάζομαι πῶς κάτι βαρύνω κ' ἐγὼ στὴν πλάστιγγα ὅπου μαζὺ μὲ τόσους ἄλλους τενεκέδες ζυγίζεται καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ κ. Βδελλόπουλος—παγόνω ἀμέσως καὶ αὐτοσεξευτελίζομαι, μὲ μὲ συναντήσῃ ὁ πρῶτος τυχὸν περονόσπορος καὶ μοῦ ἐμπτύσῃ κατὰ πρόσωπον τὴν εἰρωνικωτάτην ἐρώτησιν :

— Πῶς πάει ὁ «Νουμάς» ; Ἀὔξησε καθόλου ἡ κυκλοφορία του ;

* *
*

Τὸ ἐπαναλαμβάνω. Δυστυχῶς μόνον ὁ περονόσπορος πιστεύεται καὶ δυστυχῶς μόνον αὐτὸς μορφώνει καὶ μόνον αὐτὸς διευθύνει τὴν κοινὴν γνώμην. Παραδείγματα ἄπειρα καὶ παράδειγμα πρόσφατον τὸ ζήτημα τοῦ Ἑλληνος περιηγήτοῦ Ποταγοῦ, τὸ ὅποσον, ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τοῦ θανάτου του, ἀνεκίνησαν οἱ «Καιροί».

Ἄν εἶχε ἀξίαν πραγματικὴν ἢ ὄχι ὁ μακαρίτης, δὲν ἐξετάζω. Παίρνω μόνον τὰ γεγονότα καὶ αὐτὰ ἀπλῶς ἐπάνω στὸ ἀνατομικὸ τραπέζι.

Ἦλθε ὁ ἄνθρωπος πρὸ εἰκοσαετίας ἐδῶ γιὰ νὰ ἐκδώσῃ τὰ συγγράμματά του. Παρουσιάσθη εἰς τὸν Τρικούπη καὶ τοῦ ἐζήτησε καὶ μίαν θέσιν δημοσίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ ἤμπορῇ νὰ ζῆ γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰς μελέτας του. Ὡς τοιαύτην δὲ καταλληλότερον τοῦ ὑπέδειξε τὴν θέσιν τοῦ ἐφόρου τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης. Ἐφορος τότε ἦτο ὁ κ. Ροῦθης, ὁ ὁποῖος τὰ ἐμυρίσθηκε. Ἐπειδὴ δὲ ἔτυχε γὰ εἶνε καὶ φίλος τοῦ κ. Θέμου Ἀννίνου, κ' ἔκτακτος ἢ τακτικὸς—δὲν γνωρίζω καλὰ—συντάκτης τοῦ «Ἀσμοδαίου» ἄρχισε νὰ ρίχνηται χονδρικῶς κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς Ποταγοῦ, νὰ τὸν σατυρίζῃ, νὰ τὸν παρωδῇ, νὰ τὸν κουρευιάζῃ καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ στὸ τέλος νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν περιήγησιν στὰ βῆθη τῆς Ἀφρικῆς γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὰ φαρμακερὰ βέλη τῆς σατύρας του.

Ἦσαστε τώρα τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν ἄλλην ὄψιν του, τὴν καλὴν. Ἄν ὁ Ποταγὸς δὲν ἐζήτησεν τὴν θέσιν τοῦ ἐφόρου, ἢ ἂν τὸν ἀνελάμβαναν ὑπὸ τὴν προστασίαν τους δύο τρεῖς ἡμερίδες, δὲν θὰ ἐξεδίδοντο, δημοσίᾳ δαπάνῃ, τὰ συγγράμματά του καὶ δὲν θὰ ἦτο σήμερα μέγας καὶ πολὺς ;

Ἄλλο παράδειγμα, πρόσφατότερον, ἢ ὑπόθεσις τοῦ ἄλλοτε διευθυντοῦ τῆς Ἀσιυνομίας κ. Δευκαδίου. Θῦμα τοῦ περονοσπόρου καὶ θῦμα οἰκρότατον κ' αὐτὸς ἐδιάβασα προχθὲς ἀκόμη τὸ βιβλίον πρὸ ἐξέδωκε ἀπυλογούμενος πρὸ τῆς κοινῆς γνώμης—βιβλίον ἀποκαλυπτικώτατον, στηριζόμενον ἐπάνω εἰς ἐπίσημα ἔγγραφα κ' εἰς γεγονότα μὴ ἐπιδεχόμενα ἀμφισβήτησιν—ἐδιάβασα τὸ βιβλίον αὐτὸ κ' ἔφριξα μὲ τὴν ἐπιπολαιότητα—διότι εὐτυχῶς εἰς αὐτὴν τὴν περιστά-

σιν μόνον περί επικολογιότητος πρόκειται—ή όποία έκουρέλιεσε ένα άνθρωπον, τόν έστρε ανέωπιον τής Δικαιοσύνης και τίν απέστρε από τήν ενεργόν ύπηρεσίαν ώς επίβλεψη και ώς άνιχνυον.

••

Τά παραθείγματα αυτά τά όποια πέρνω τυχαίως από σωραίαν προμοίωσιν και χειροτέρωσιν άκόμη, άρκούν γιά νά δείξουν τήν μεγάλην πίστιν, τήν όποίαν ένασχει επί τής κοινής γραμμής ο τύπος—διά τών κατωτέρωσιν ίδίως αντιπροσώπων του, οί όποιοί αποτελούν και τήν μεγάλην τών περνοσπόρων, τών φιλολογικών και τών κοινωνικών, οικογένειαν

Έλάτε τώρα και στό θέατρον. Ο κ. Στεφάνου αποορίπτει τήν τραγωδίαν του κ. Βερναρδάκη, διότι ο κ. Βερναρδάκης δέν γράφει εις έφημερίδα, και δέχεται τήν «Σκπρώ» του κ. Καλαποθάκη—τό δραματικόν αυτό ταρτούργημα, όπως τό έχρηκατέρησε ο φίλος μου κ. Γ. Βουτσινής στους «Καιρούς»—μόνον και μόνον διότι ο κ. Καλαποθάκης διευθύνει έφημερίδα ή όποια έχει μεγάλην κυκλοφορίαν και δημοσιεύει μάλιστα ποθ και ποθ και άρθρα αντιβασιλικά. Με τήν ίδίαν δέ εύκολίαν ποθ έδεχθη πρός παράστασιν τό δράμα ή τήν κωμωδίαν του άνις και του άλλου συμπολίτου μας, ο όποιος έτυχε νά είνε συντάκτης έφημερίδος ή νά τόν έχη άναλάβει εργολαβικώς υπό τήν προστασίαν της καμμία έφημερίς, μέ τήν ίδίαν εύκολίαν θ' άπέριπτε, νά είσθε υπερβέβαιον, μίαν τραγωδίαν τών Σκιζπηρ και μίαν κωμωδίαν του Μολιέρου, αν οί κύριοι αυτοί είχαν τό άτύχημα νά ζούν υπό τόν ήλιον ούρανόν υπό τόν όποιον ζούν οί Άθηναίοι συνάδελφοί των.

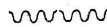
••

Χαμένος κόπος και κενός ν' άσχοληθή κανείς περισσότερο εις αυτό τό θέμα, ν' άνκρίρη άνόμακτα, νά όπενοθυμίτη γεγονότα, ν' αναψηλαφήσιν ύποθέσεις προστράτους και παλιαιτέρης δια τών όποιων ήμπορεί ν' άποδείξη τατραγωνικώτατα ότι τών πολιτικών Σκανδάλων προηγήθησαν οί φιλολογικοί Σκανδάδες οί όποιοί μέ τήν σκνίδα επέβλεψαν έκείνους ποθ τους έσύμπερα νά επέβλεψον, και έχωνδάκισαν έκείνους δια τους όποιους έφροδούντο μήπως δια τής έργασίας τους και δια τής ειλικρινείας τους ανοίξουν τά μάτια τής κοινής γνώμης, τής καταδικασμένης, πρός εξουτηρέτησιν του συμφέροντός τους, νά μίνη πάντοτε τυρλή!

Τίποτε άλλο περί περνοσπόρου δέν έχω νά ειπώ. Έν τούτοις πριν κλείσω τό άρθρον μου και πριν τό ύπογράψω, κρίνω άπαρκίτητον νά προβώ εις μίαν έξομολόγησιν και νά διαβεβαιώσω τό νοήμον κοινόν ότι όλα αυτά έγράφησαν από άνθρωπον ο όποιος έως χθές άκόμη έπικίτε, ίσως δέ και από άνριον άρχίστη νά εκνεκκίση βόλον φιλολογικού σκνίδα και φιλολογικού περνοσπόρου πρώτης τάξεως,

ἀνακηρύξας χιλίους ἕως τῶρα παρ' ἄξιαν μεγάλους ἀνδράς καὶ συντελέσας νὰ χαν-
δακοθῶν ἰσάριθμοι καὶ περισσότεροι ἕως ἄλλοι, οἱ ὅποιοι εἶχαν ὅλα τὰ προσόν-
τα καὶ ὅλα τὰ δικαιώματα ν' ἀναδειχθῶν μὲ τὴν ἐργασίαν τους καὶ μὲ τὴν εὐ-
συνειδησίαν τους.

Δημ. Π. Ταγκόπουλος

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ πέμπτον τεῦχος).

Ἄν ὑπάρχουν ποιήματα εἰς τὴν νεοελληνικὴν τέχνην, εἰς τὰ ὅποια ἡ ἐξωτε-
ρικώτερα, ἢ μᾶλλον προσιτὴ εἰς τὴν πρώτην αἴσθησιν μορφή; νὰ εἶνε οὕτως εἰ-
πεῖν ἀναγκαῖα ἀπόρροια καὶ συνέπεια τῆς ἐσωτερικῆς συνθέσεως καὶ τῆς βαθυ-
τέρας μορφῆς, εἰς μίαν ἐνότητα ὀργανικὴν καὶ ἁρμονικὴν οὐσίας καὶ κατασκευῆς,
ἀπὸ τὰ ἐντελέστερα δείγματα τῆς ποιήσεως αὐτῆς εἶνε χωρὶς ἄλλο ἢ ποιήσεις τοῦ
Γρυπάρη. Τὸν βαθύτερον λόγον τοῦ αἰσθητικοῦ αὐτοῦ φαινομένου πρέπει νὰ ζη-
τήσωμεν πάλιν εἰς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἔντασιν τοῦ αἰσθήματος, μέσα εἰς τὴν
φλόγα τοῦ ὁποίου εἴμπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ὅτι τήκονται ὅλα τὰ ἀρχικὰ ψυχικὰ
στοιχεῖα διὰ νὰποτελέσουν μίαν σύνθεσιν βαθυτάτης ἐνότητος καὶ συνοχῆς εἰς μίαν
μορφήν ποιητικῆς ὡραιότητος. Χωρὶς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς θερμοκρα-
σίας τὰ ἀρχικὰ ψυχικὰ στοιχεῖα παραμένουν ἀσύνδετα, μεμονωμένα, ἀσύμφυλα,
ἀνυπότακτα, διηρημένα, μὴ ἔχοντα τὴν δύναμιν νὰ συνέλθουν καὶ νὰ ἐνωθῶν
ψυχολημικῶς, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ἀποτέλεσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ πλάσματος,
εἴτε ποίημα εἶνε τοῦτο ἢ εἰκὼν ἢ ἄγαλμα ἢ μουσικὴ σύνθεσις. Δι' αὐτὸ εἰς ὅλα
τὰ εἶδη τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας τόσον ἐντελής εἶνε ἡ βαθύτερα, ἢ χημικὴ
ἔνωσις τῶν ἀρχικῶν παραγωγικῶν στοιχείων, ὥστε, ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν εἰς τὴν
ὁποίαν ἐκδηλώνονται, νὰ μὴν εἴμπορῃ κανεὶς νὰ τὰ διακρίνη καὶ νὰ τὰ ξεχωρίσῃ,
παρὰ μὲ νέαν καὶ προσεκτικὴν ἀναλυσιν. Ἐὰν ὑπάρχη, λέγει κάπου ὁ Βουρζέ,
στενοτάτη σχέσις μεταξὺ σκέψεως καὶ αἰσθήματος, σκέψεως καὶ ὕφους ἐνός συγ-
γραφέως, ἡ σχέσις αὕτη εἶνε κἄτι περισσότερο ἀκόμη παρὰ ἀπλῆ σχέσις, εἶνε
ταυτότης. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγεῖται πῶς ἡ μορφή παραλλάσσει εἰς τοὺς
διαφόρους μεγάλους δημιουργοὺς καὶ εἰς τὰς ομάδας τῶν δημιουργῶν καὶ πῶς
αὕτη καὶ κυρίως αὕτη εἶνε ἡ χαρακτηριστικὴ τῶν τεχνοτροπιῶν καὶ τῶν σχο-